

Geza Erniša

O DOKUMENTU »OD KONFLIKTA DO SKUPNOSTI«

Le malokateri zgodovinski dogodek je tako intenzivno zaznamoval in tudi spremenil Evropo in ves svet kot ravno reformacija. Verski in družbeni »potres«, ki je pred 500 leti izšel iz Wittenberga, Züricha, Ženeve in drugih krajev, je spremenil Evropo in tudi druge kontinente tako na družbenem kakor tudi na verskem in kulturnem področju. V letu 1517 je profesor biblične teologije Martin Luther objavil svojih 95 tez, v katerih je med drugim še prav posebej ostro kritiziral prodajo odpustkov. Nasproti zaupanju v moč odpustkov je postavil zaupanje, ki sloni le na Kristusu in zaupa le Božji milosti, tj. moči evangelija. Katoliško-luteranski dialog, katerega sad sta dva pomembna dokumenta (tj. *Skupna izjava glede nauka o opravičenju po veri* iz leta 1999 in nov, še sveži dokument *Od konflikta do skupnosti*, ki je dostopen tudi v slovenščini), Cerkvi vodita že 50 let. Dialog je pokazal veliko skupnega, pa tudi veliko različnih pogledov, tako v teoloških, dogmatskih kakor tudi institucionalnih vprašanjih.

Menim, da je dokument *Od konflikta do skupnosti* pomemben za obe Cerkvi z različnih vidikov, predvsem pa je dobra platforma za prihodnje premišljevanje, tako o teoloških kot tudi o dogmatskih vprašanjih in stališčih omenjenih Cerkva v luči 500. obletnice začetka reformacije.

In kaj je vsebina dokumenta? Kot rdečo nit bi lahko poudarili, da v njem obe Cerkvi v središče svojega oznanjevanja postavljata Jezusa Kristusa in Božjo besedo, ne pa le tradicije, verske prakse in dogmatike. Sam dokument je razdeljen na naslednjih šest poglavij:

1. Obeleževanje reformacije v dobi ekumenizma in globalizacije. Na kratko:

Okrogla obletnica začetka reformacije je njeno prvo obeleževanje v dobi ekumene, in tako možnost in priložnost za poglobitev skupnosti med katoliki in luterani, hkrati pa je to tudi obeleževanje v globalnem in sekularnem kontekstu. Krščanstvo namreč postaja vse bolj globalno, še posebej v zadnjem stoletju. Na severni polobli upada, na južni narašča, tako da kristjani danes živimo v versko zelo raznovrstnem okolju. Ta situacija pa nas seveda postavlja pred nove izzive. Najslabši izid sodobnih razvojnih tendenc pa je seveda, če in ko pride do konfesionalnih sovražnosti. In ker je vprašanje notranjih krščanskih konfliktov časovno obeleženo tudi in predvsem z začetkom reformacije, zasluži ta vidik še posebno pozornost in obravnavo v letu 2017.

2. Martin Luther in Reformacija – nove perspektive:

Več ali manj nam je vsem jasno, da tega, kar se je v preteklosti zgodilo, ni mogoče spremeniti. Je pa mogoče pretekle dogodke videti v drugačni luči, drugače ocenjevati in tako spreminjati navzočnost preteklosti v sedanjosti. Luterani in katoliki imamo gotovo dovolj razlogov, da zgodovino povemo na nov način. Ekumensko dojetje reformacije v različnih cerkvah je pripomoglo k novi naravnosti premoščanja razlik. Martin Luther danes v katoliški percepciji protestantizma in reformacije velja za odličnega teološkega misleca. Mirno lahko rečemo, da je v luči katoliške teologije, še posebej po drugem vatikanskem koncilu, dojetje in obravnavanje Martina Luthra in njegovega dela bolj odprto in sprejemljivo kot kdaj koli prej. Ekumenski dialog je torej skupno iskanje verskih resnic.

3. Zgodovinski oris luteranske reformacije in katoliškega odgovora nanjo:

To poglavje obravnava nekatere temeljne postulate reformacije in njenega učenja. Torej: kaj sploh je reformacija. Obravnavanje vprašanja glede prodaje odpustkov. Proces proti Luthru in njegova obsodba. Avtoriteta Svetega pisma itd. Na tem mestu je vsekakor treba poudariti teološki poskus reševanja luteransko-katoliškega konflikta, še posebej z Augsburgsko veroizpovedjo iz leta 1530, ki pa je na žalost propadel.

4. Vsebina Luthrove teologije v luči luteransko-katoliškega dialoga:

V tem poglavju so eni in drugi teologi predstavili nekaj najpomembnejših teoloških pogledov Martina Luthra. Gotovo ne gre za to, da bi pričakovali, da bi se katoličani in luterani strinjali z vsem, kar je Luther učil, vendar pa je bila dosežena neka normativna stopnja, ki omogoča skupno nadaljnjo pot. Rdeča nit tega poglavja je zaobjeta v Luthrovem pojmovanju opravičenja po veri in seveda njegov štirikratni sola. Sola Scriptura, Sola Fide, Sola Gratia, Solus Christus. Kot predmet prihodnjih pogovorov in iskanja za obe strani sprejemljivih rešitev pa seveda ostaja vprašanje Gospodove Svete večerje ter apostolske sukcesije.

5. Peto poglavje je povabilo k skupnemu spominjanju reformacije na osnovi zakramenta Svetega krsta, ki nas povezuje. Drugi vatikanski koncil uči: Ljudje, ki so krščeni in verujejo v Kristusa, vendar ne pripadajo rimsko-katoliški Cerkvi, so po veri opravičeni in po krstu včlenjeni v Kristusa. Po pravici se ponašajo s krščanskim imenom in jih otroci katoliške cerkve upravičeno priznavajo za svoje brate.

6. Šesto poglavje je sestavljeno iz petih ekumenskih imperativov. In sicer:

1. Katoličani in luterani naj vedno izhajajo iz perspektive edinosti in ne iz perspektive ločitve, da bi krepili to, kar imajo skupnega, čeprav je veliko lažje videti in doživljati razlike.

2. Luterani in katoličani se morajo stalno spreminjati ob srečevanju z drugim in z medsebojnim pričanjem vere.

3. Katoličani in luterani naj bi se ponovno zavezali, da bodo iskali vidno edinost, skupno naj izdelajo konkretne korake in vedno znova naj stremijo k temu cilju.

4. Luterani in katoličani morajo skupaj ponovno odkriti moč evangelija Jezusa Kristusa za naš čas.

5. Katoličani in luterani naj v oznanjevanju in služenju svetu skupaj pričujejo za Božjo milost.

Dokument je brez dvoma odličen temelj za nadaljnji katoliško-luteranski dialog. Pri tem pa moramo biti zelo pazljivi in ne dovoliti, da bi drug drugemu očitali, kdo je bil bolj ali več kriv za cerkveni razkol. To bi nas namreč vrnilo na začetek in k žalostni resnici, da ne razumemo znamenja časa in izzivov, ki so postavljeni pred nas.